

Oproepen en mededelingen

Bijdrage voor 2009

In het enveloppe dat is ingesloten bij deze Takkeling zit de acceptgirokaart voor 2009. De meeste mensen betalen binnen de kortst mogelijke tijd, dank daarvoor! Maar er zijn ook mensen die ik jaarlijks een betalingsherinnering moet toesturen. Dat is niet alleen jammer van de kosten die daarmee gemoeid zijn; het kost mij veel tijd. De vraag is dus: maak het geld zo snel mogelijk over en bespaar mij een hoop nawerk. Alvast bedankt, door Sake de Vlas.

Landelijke Dag te Meppel, 28 februari 2009

De Landelijke Dag in Meppel vindt plaats op 28 februari 2008, de laatste zaterdag van februari. Zet de dag vast in jullie agenda! We hebben weer een mooi programma, waar onder meer uitgebreid verteld zal worden over de Wespenvieven die afgelopen zomer op de Veluwe en in de Achterhoek met zenders en transponders zijn uitgerust. Verrassende resultaten, zwak uitgedrukt! Hebben we het al die jaren bij het verkeerde eind gehad, hoe die beesten zich in het broedgebied gedragen? En hoe zit het met die warmer wordende voorjaren, steeds vroegere wespen? Op de website komt het volledige programma te staan (zie ook Hannekes voorwoord).

Roofvogelcollectie

De collectie opgezette roofvogels is momenteel in beheer bij Sake de Vlas. De roofvogels worden uitgeleend voor educatieve doeleinden. Voorwaarde is wel dat ze van en naar eext gehaald en gebracht worden. Eext (NO-Drenthe) is voor de meeste Nederlanders “niet naast de deur”. Als iemand in het centrum van Nederland de collectie in beheer wil nemen, vind ik dat uitstekend.

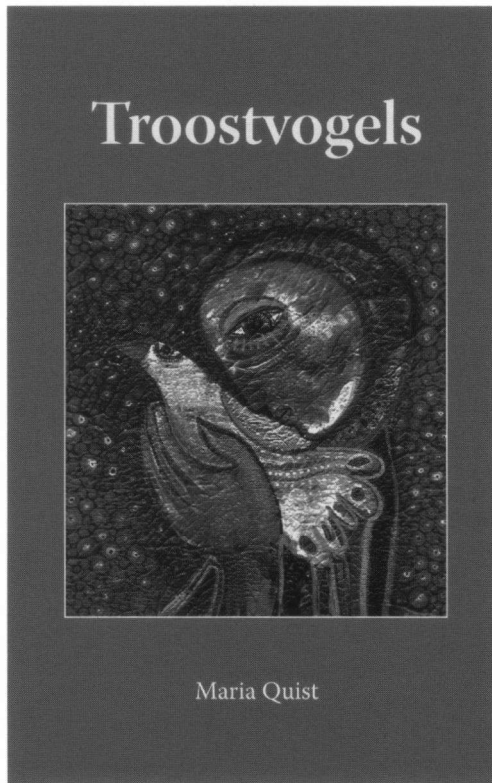
Rectificatie

In de afgelopen Takkeling stond een enorme fout, over het hoofd gezien door schrijver en redacteur (die het vergat in de drukproef te wijzigen, wat laat zien dat haastige spoed zelden goed is). Gelukkig werden we er van diverse kanten op gewezen; De Takkeling wordt goed gelezen. Onze dank hiervoor. Het gaat om het verhaal van Edo van Uchelen (De Takkeling 16: 146-148). De veronderstelde Havik is namelijk een Sperwer (een jong vrouwtje), de veronderstelde Kraai een Kautwtje! Dat levert toch wel een heel andere tekst op.

Troostvogels

Maria Quist, jullie vast nog wel bekend, en voor degenen die het niet weten: jarenlang de stuwende kracht achter de WRN, heeft een boek geschreven dat eind oktober zal verschijnen: Troostvogels. Bijna tien jaar na de dood van haar zoon Willem vertelt Maria wat het betekent om een kind te verliezen. Het verandert je leven totaal, onderlinge verhoudingen zijn niet meer vanzelfsprekend, wat eens belangrijk was, is dat niet meer of houd je juist overeind... Toch is dit boek veel meer dan alleen de

verwerking van verdriet. Het is ook een monument voor Willem, haar zoon die net 17 was en op het punt stond de wereld te veroveren. Het laat zien dat liefde voor natuur, of anders gezegd: zicht houden op wat mooi en delicaat is, een cruciale rol kan spelen bij het greep houden op de werkelijkheid. Voor dat laatste putte Maria uit de natuur rond haar huis in Frankrijk, de plek waar ze het boek schreef en waar de kraanvogels in de herfst in lange slierten bleken te passeren, waar het landschap nog zoveel minder is aangetast dan in Nederland en waar de hazelnoten, tamme kastanjes en walnoten met zakkenvol geraapt kunnen worden. Waar Fransen wonen, aardige mensen met hun eigen cultuur. En vooral waar vogels zijn, in vele soorten, deels zelden te zien in Nederland. Maar ook reeën, beverratten, eikelmuizen, vossen en jagers. De laatste krijgen er weer ouderwets van langs. Ondanks het verdriet dat erin voorkomt, is het een positief boek: het leven is zwaar, maar tegelijkertijd boeiend en waardevol. Het prachtig uitgegeven boek, gebonden met kapitaal, telt 240 bladzijden, inclusief een kleurenkatern van 18 pagina's. De prijs is € 15,-. Meer informatie: www.troostvogels.nl. Het zal ook op de aanstaande SOVON-dag (29 november) en op de Landelijke Roofvogeldag in Meppel (28 februari 2009) verkrijgbaar zijn.

<http://elibrary.unm.edu/sora/>

Steeds meer mensen willen hun kennis uitbreiden, en daartoe de wetenschappelijke literatuur induiken. Een goed plan. Er verschijnen de prachtigste onderzoeken, de kennis is wereldomvattend en overweldigend. Iets daarvan is te volgen via de rubriek *Recente roofvogelliteratuur* in De Takkeling. Voor wie het echte werk wil, zijn er op internet verschillende mogelijkheden. Een zeer goede betreft de bovenvermelde elibrary, waarop alle jaargangen zijn te doorzoeken van de volgende tijdschriften: Auk, Condor, International Wader Studies, Journal of Field Ornithology, Journal of Raptor Research, North American Bird Bander, Ornithological Monographs, Pacific Coast Avifauna, Studies in Avian Biology, Wader Studies Group Bulletin, Western Birds en Wilson Bulletin. Dus ook de complete **Journal of Raptor Research** (inclusief de voorloper ervan: **Raptor Research**). Van elke artikel kan gratis een pdf worden gedownload. Er valt te zoeken op auteur, trefwoord, soortnaam.

www.ardeajournal.nl

Nog een tijdschrift dat nu via internet in zijn geheel nageplozen kan worden: **Ardea**, het tijdschrift van de Nederlandse Ornithologische Unie. Een schatkamer van Nederlandse ornithologische literatuur, waaronder velerlei befaamde roofvogelstukken. Vroeger grotendeels in het Nederlands volgeschreven, later overwegend (of uitsluitend) in het Engels. Het ligt in de bedoeling dat ook Limosa, eveneens een tijdschrift van de NOU (samen met SOVON), vrij toegankelijk beschikbaar komt. De Nederlandse Ornithologische Unie is overigens zeer gebaat bij mensen die lid willen worden. Daarmee krijgt u Ardea (2x per jaar) en Limosa (4x per jaar) thuisgestuurd en kunt u naar lezingen waar de nieuwste wetenschappelijke bevindingen voor het voetlicht worden gebracht in begrijpelijke taal. Bovendien steunt u een belangrijk ornithologisch instituut, het enige in Nederland dat een wetenschappelijk blad uitbrengt waarmee tot ver over de grenzen furor wordt gemaakt. Het is een echte vereniging, dus noodlijdend. Steun is van wezenlijk belang om dit eerbiedwaardige instituut in leven te houden. Dat kunt u doen door lid te worden. Zie: www.nou.nu

Verbod carbofuran in USA

Niet alleen in Nederland, en de rest van Europa, wordt carbofuran op grote schaal gebruikt (en misbruikt) in de landbouw. Het zeer giftige pesticide veroorzaakt overall problemen met vogels, andere dieren en de volksgezondheid. In februari 2008 kondigde de U.S. Environmental Protection Agency (EPA) aan dat het middel niet meer geregistreerd mocht zijn als bestrijdingsmiddel. Zo ver is het nog niet. Wel is bepaald dat het niet meer op voedsel is toegestaan. Bovendien mag het ook niet meer op geïmporteerd voedsel voorkomen, zodat het gebruik in landen die koffie, rijst en bananen naar de USA exporteren ook zal afnemen. In de USA zal het feitelijk van de markt verdwijnen. Aan deze beslissing is een langdurig gevecht vooraf gegaan, want al in augustus 2006 had de EPA aankondigd alle vormen van gebruik te willen verbieden. De fabrikant van carbofuran, FMC Corporation, vocht deze beslissing aan, in de hoop het middel te kunnen blijven verkopen. Hebben wij in Nederland niet

ook een Commissie Toelating Bestrijdingsmiddelen? Meer informatie is te vinden op: http://www.epa.gov/pesticides/reregistration/carbofuran/carbofuran_noic.htm

Ringvergoeding 2008

Ook dit jaar kan er weer een ringvergoeding worden gegeven. Voorwaarde is dat de nestkaarten in papieren vorm naar Rob zijn opgestuurd, of in papieren of digitale vorm naar SOVON. Het betreft alleen de roofvogels; niet de uilen!

Stuur het overzicht van aangelegde ringen (maten, aantal) en de kosten naar Sake de Vlas, Heiakkers 3, 9463 TN Eext, of via info@werkgroeproofvogels.nl. Vermeld tevens naam, adres en bank/gironummer waarop het bedrag gestort moet worden.

Nestkaarten

Het is weer zover! Het broedseizoen voorbij, de lange-afstandstrekkingen op weg naar Zuid-Europa en Afrika (zie ook deze Takkeling, met het verhaal over de gezenderde Zweedse Bruine Kiekendief die in de Hoeksche Waard werd gezien), de jongen van de standvogels uitzwervend en hun weg zoekend, de regen tegen de ramen, en – als het goed is – de roofvogelaars naarstig bezig hun waarnemingen op nestkaarten te zetten. Daar kijk ik reikhalzend naar uit, naar die nestkaarten. Ik heb er al 850 ontvangen (en verwerkt), waaronder de altijd zeer snelle kaarten van Pieter de Haan, Thijs van Galen, J. Lansman, Willem Louwsma, Imko Riemersma, Romke van der Veen, Durk Venema, Johnny Vereijken, Wiebe Witteveen en Nirk Zijlmans. Mijn grote dank, heren.

Wacht niet te lang met opsturen, want de Landelijke Dag in Meppel is al op 28 februari, en ruim voor die tijd moet ik alles hebben ingevoerd, verwerkt, uitgeschreven en naar de drukker hebben gebracht. Dat kost enkele maanden werk, dus hoe eerder ik de gegevens binnen heb, hoe eerder ik het kan afmaken. Papieren kaarten kunnen rechtstreeks naar mij (zie adres hieronder) of naar SOVON (Antwoordnummer 2505, 6573 ZX Beek-Ubbergen; komt ook bij mij terecht). De digitaal doorgegeven kaarten (zie hieronder) komen ook bij mij terecht.

Adres: Rob Bijlsma, Doldersummerweg 1, 7983 LD Wapse.

Gebruik de Digitale Nestkaart, ook voor het analyseren van je eigen gegevens!

Steeds meer waarnemers geven hun nestgegevens van roofvogels door via de Digitale Nestkaart. Dat is mooi, want de afgelopen jaren hebben we veel tijd gestoken in de automatisering hiervan, teneinde de kwaliteit van de gegevens te verbeteren en invoerkosten te besparen. Inmiddels is de Digitale Nestkaart veel meer dan alleen een invoerprogramma. Het is zeker ook een programma om de zelf verzamelde gegevens te beheren en te analyseren. Omdat nog steeds vrij veel roofvogelmensen voor het doorgeven van hun waarnemingen gebruik maken van de vertrouwde gele papieren nestkaart, zetten we de voordelen van digitaal doorgeven hieronder nog eens kort op een rijtje.

Half april verscheen versie 3.0 van de Digitale Nestkaart (te downloaden via www.sovon.nl/nestkaart). Voor diegenen die recente versies van het programma nog niet kennen, loont het zeker de moeite om zich op de hoogte te stellen van wat er inmiddels allemaal mogelijk is. In het programma zijn uitgebreide

controleprocedures ingebouwd, die waarschuwen voor onvolledige ingevoerde gegevens en waarschijnlijke invoerfouten. Niet alleen de basale nestgegevens kunnen worden ingevoerd, maar desgewenst ook informatie over eimaten, verliesoorzaken, biometrie en prooiresten. Daarnaast is er een groot aantal vrije invoervelden, waarin je ook de voor jouw onderzoek specifieke aanvullende gegevens kunt registreren. Je eigen oude nestkaarten kun je eenvoudig tellen, terugzoeken, corrigeren en exporteren naar andere programma's. Maar het leukst is wel dat er uitgebreide analysemogelijkheden zijn ingebouwd, waarmee je met enkele drukken op de knop vrij ingewikkelde analyses op je eigen gegevens kunt loslaten: eilegdatum, gemiddelde legselgrootte, nestsucces (Mayfield of klassiek) en aantal uitgevlogen jongen per succesvol nest of per gestart nest. Je kunt dit doen voor al je gegevens, of voor deelselecties (jaar, gebied, etc.). Er zijn inmiddels vrij uitgebreide Help-teksten en toelichtingen beschikbaar. Nestlocaties kunnen op satellietfoto's worden opgezocht (GoogleMaps) en vervolgens met coördinaten worden opgeslagen. We denken dat we inmiddels een gebruiksvriendelijk programma hebben ontwikkeld met uitgebreide mogelijkheden, waarin de meeste kinderziektes overwonnen zijn. Desondanks blijven verbeteringen mogelijk, en het programma blijft dus in ontwikkeling. Commentaar en suggesties hiervoor kunnen worden doorgegeven via nestkaart@sovon.nl. In samenwerking met het Vogeltrekstation verkennen we momenteel de mogelijkheden voor een exportmodule binnen de Digitale Nestkaart, waarmee biometrie naar POOT-format kan worden uitgelezen. Deze gegevens hoeven dan op termijn niet meer dubbel te worden ingevoerd. Overigens blijft het mogelijk om nestgegevens via de papieren gele nestkaart door te geven.

Daarnaast bieden we coördinatoren van lokale of regionale werkgroepen sinds kort de mogelijkheid om toegang te krijgen tot gegevens van andere waarnemers uit hun werkgroep (uiteraard op voorwaarde dat zij toestemming geven). Zo'n groep kan gericht zijn op een gebied, een soort of een groep van soorten. In combinatie met de uitgebreide mogelijkheden van de Digitale Nestkaart komt hiermee een overkoepelende gegevensbeheer- en -analyse binnen bereik. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen via nestkaart@sovon.nl.

Tenslotte willen we nog eens benadrukken dat het consequent doorgeven van mislukte legfels erg belangrijk is voor een goede inschatting van het broedsucces. Gegevens dus van nesten waar uiteindelijk geen jongen zijn uitgevlogen. Alleen dan is het mogelijk om een volledig beeld van bijvoorbeeld de omvang van roofvogelvervolgning te geven. In de Digitale Nestkaart zit bovendien een mogelijkheid om aan te geven dat paren niet tot broeden zijn overgegaan (succescode 'geen broedpoging'). Hiermee kunnen de broedprestaties van de populatie als geheel beter in beeld worden gebracht. Ook willen we goede nacontroles stimuleren. Het nestonderzoek houdt niet op als de pullen zijn geringd. Een controle van het aantal jongen dat daadwerkelijk is uitgevlogen, levert bruikbare extra informatie op.

Contact: Chris van Turnhout, Jeroen Nienhuis & Frank Majoor (SOVON Vogelonderzoek Nederland)